

การบริการสังคมแทนการชำระค่าปรับ

คดีอาญาเมื่อศาลมีคำพิพากษา ลงโทษปรับแล้ว ผู้ต้องโทษปรับ ต้องนำเงินมาชำระค่าปรับภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่คำพิพากษามีผลนั้นจะ ถูกกักขังหรือยึดทรัพย์แทนค่าปรับ

แต่ในปัจจุบันได้มีผู้รับโทษปรับต้องถูกกักขังแทนค่าปรับเป็นจำนวนมากขึ้น ซึ่งผู้ต้องโทษปรับต้องสูญเสียอิสรภาพโดยไม่สมควร ทำให้บุคคลในครอบครัวได้รับความเดือดร้อนและรัฐต้องรับภาระในการดูแลเพิ่มมากขึ้น รัฐจึงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐/๑ ปรับเปลี่ยนมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดเสียใหม่ คือการให้ผู้ต้องโทษปรับสามารถร้องขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้

หลักเกณฑ์การขอทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ

๑. เป็นบุคคลธรรมดา
๒. ผู้ต้องโทษปรับไม่มีเงินชำระค่าปรับ

สถานที่ยื่นคำร้องขอทำงานบริการสังคมแทนการชำระค่าปรับ

ผู้ต้องโทษปรับสามารถยื่นคำร้องขอทำงานบริการสังคมแทนการชำระค่าปรับได้ที่ศาลชั้นต้นซึ่งตัดสินคดี

จำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน

การกักขังแทนค่าปรับถืออัตราวันละ ๕๐๐ บาท ในกรณีขอทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับก็ถืออัตราวันละ ๕๐๐ บาทเช่นกัน แต่จำนวนชั่วโมงของการทำงานของงานแต่ละประเภทไม่เท่ากัน จำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวันนั้นให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐/๑ วรรค ๖ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

★ หลักเกณฑ์ ★

๑. การทำงานช่วยเหลือดูแลอำนวยความสะดวกหรือให้ความบันเทิงแก่คนพิการ คนชรา เด็กกำพร้า หรือผู้ป่วยในสถานสงเคราะห์หรือสถานพยาบาล งานวิชาการหรืองานบริการด้านการศึกษา เช่น การสอนหนังสือ การค้นคว้าวิจัย หรือการแปลเอกสาร เป็นต้น จำนวน ๒ ชั่วโมง เป็นการทำงานหนึ่งวัน

๒. การทำงานวิชาชีพ งานช่างฝีมือหรืองานที่ต้องใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ เช่น งานช่างฝีมือ เครื่องยนต์ ก่อสร้าง คอมพิวเตอร์หรือ วิชาชีพอ่างอื่น เป็นต้น จำนวน ๓ ชั่วโมง เป็นการทำงานหนึ่งวัน

๓. การทำงานบริการสังคมหรือบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ที่ไม่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญหรืองานอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ เช่น งานทำความสะอาดหรือพัฒนาสถานที่สาธารณะ งานปลูกป่า หรือดูแล สวนป่าหรือสวนสาธารณะ งานจราจร จำนวน ๔ ชั่วโมง เป็นการทำงานหนึ่งวัน

กระบวนการขอทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ

กรณีศาลมีคำพิพากษาแล้ว

- ผู้ต้องโทษปรับที่เป็นบุคคลธรรมดาและไม่มีเงินชำระค่าปรับ สามารถยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่พิพากษาคดีเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้

กรณีปรากฏแก่ศาลขณะพิพากษาคดี

- ถ้าความปรากฏแก่ศาลขณะพิพากษาคดีว่าผู้ต้องโทษปรับที่เป็นบุคคลธรรมดา รายใดอยู่ในเกณฑ์ที่จะทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ได้ และผู้ต้องโทษปรับยินยอมศาลสามารถสั่งให้ผู้นั้นทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้

การพิจารณาคำร้องขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์

- ศาลจะพิจารณาถึงฐานะการเงิน ประวัติ และสภาพความผิดของผู้ต้องโทษปรับ ซึ่งในการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์จะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของพนักงานคุมประพฤติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือองค์การที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ การบริการสังคม การกุศลสาธารณะหรือสาธารณประโยชน์ที่ยินยอมรับดูแล โดยศาลสามารถกำหนดลักษณะและประเภทของงานหรือเงื่อนไขอย่างใดด้วยก็ได้

ตัวอย่างการคำนวณวันทำงาน แทนค่าปรับ

นาย ก.ได้รับโทษตาม

คำพิพากษาจำคุก ๑ เดือน
ปรับ ๕,๐๐๐ บาท โทษจำคุก
ให้รอไว้มีกำหนด ๑ ปี นาย ก.
ไม่มีเงินชำระค่าปรับจึงยื่น

คำร้องขอทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ
โดยขอทำงาน ทำความสะอาดหรือพัฒนา
สถานที่สาธารณะ ศาลพิจารณารัฐานะ
การเงิน ประวัติของผู้ต้องโทษปรับ และ
สภาพความผิดแล้ว อนุญาตให้ทำงาน
บริการสังคมแทนค่าปรับได้

ดังนั้น สามารถคิดคำนวณวัน

ทำงาน ดังนี้ $5,000/500 = 10$ วัน
เมื่อหักวันต้องขังที่จำเลยถูก
ควบคุม ๒ วัน คงเป็นวันทำงาน
แทนค่าปรับ $10 - 2 = 8$ วัน
โดยกำหนดให้ ๔ ชั่วโมง ให้ถือ
เป็นการทำงานหนึ่งวัน

การยกเลิกคำสั่งให้ทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์

หลังจากศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ทำงาน
บริการสังคมแล้วถ้าความปรากฏแก่ศาลหรือตาม
คำแถลงของโจทก์หรือเจ้าพนักงานว่า ผู้ต้องโทษ
ปรับมีเงินพอที่จะชำระค่าปรับหรือไม่ปฏิบัติตาม
คำสั่งหรือเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ศาลสามารถ
เพิกถอนคำสั่งให้ทำงานบริการสังคมได้ และปรับ
ผู้ต้องโทษปรับนั้น หรือกักขังแทนค่าปรับ โดยหัก
จำนวนวันที่ทำงานมาแล้วออกจากจำนวนค่าปรับ
หรือกรณีผู้ต้องโทษไม่ประสงค์ที่จะทำงานบริการ
สังคมต่อไป ก็สามารถขอเปลี่ยนเป็นโทษปรับ
หรือกักขังแทนค่าปรับได้เช่นเดียวกัน

ประโยชน์ที่จะได้รับการ ทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ

๑. ผู้ต้องโทษปรับได้รับการปล่อยตัวเป็นอิสระ
โดยไม่ต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ ทำให้สามารถประกอบ
อาชีพเลี้ยงดูครอบครัวได้ตามปกติ นอกจากนี้หากเป็นการ
ทำงานที่มีระยะเวลาที่ต่อเนื่องกัน ก็จะเป็นการฝึกวินัย
ความรับผิดชอบ ทักษะ และประสบการณ์ในการทำงาน
จะก่อให้เกิดความภูมิใจแก่ผู้ต้องโทษปรับด้วย
๒. เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชน และประชาชน
เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม เช่น การเข้ามา
เป็นหน่วยภาคีการทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ หรือ
รับเป็นผู้ดูแลการทำงานบริการสังคมของผู้ต้องโทษปรับ
๓. รัฐไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสร้างสถานที่กักขัง
หรือค่าใช้จ่ายในการควบคุมดูแลผู้ต้องโทษปรับที่ถูกกักขัง

ศาลแขวงชลบุรี

การบริการสังคม แทนการชำระค่าปรับ

จัดทำโดย

กลุ่มงานบริการประชาชนและประชาสัมพันธ์

อาคารศาลแขวงชลบุรี ชั้น ๑

ถนนพระยาสุรเสนา ตำบลบางปลาสร้อย

อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ๒๐๐๐๐

โทร. ๐ ๓๘๒๘ ๗๖๖๑-๔, ๐ ๓๘๒๗ ๔๑๘๔

www.cnbmcoj.go.th

E-MAIL : cnbmcoj@coj.go.th

